

>>

Pogingen die foto's te achterhalen, zijn op niets uitgelopen. Privacy.

Op het politiebureau vertelt Chun via een tolk zijn verhaal, aan steeds weer andere mensen. Er komt een onderzoek, maar of dat iets heeft opgeleverd, weet hij niet. Na twee dagen brengen twee agenten hem in een politiebureau naar een opvanghuis in Leek. Na omzwervingen beland hij, ergens in 2008, in Groningen.

In Groningen lijkt Chun veilig. Op het Noorderpoortcollege in Leek volgt hij Nederlandse lessen. Chun hoopt dat hij kan terugkeren naar China, terug naar zijn vader. Dat wil hij graag. Maar om terug te kunnen keren heeft hij de hulp nodig van de Chinese ambassade.

Chun Sheng Yan is dan een jonge twintiger, slachtoffer van mensenhandel, meegenomen door mannen die geld aan hem hebben verdiend. Als kind van straat geplukt en terechtgekomen in de klauwen van de Chinese maffia, de slangenkoppen met tentakels die reiken tot in de keukens van de Chinese restaurants in buurten en dorpen in Nederland.

Eenmaal ontsnapt, wacht hem een nieuw monster: de Nederlandse bureaucratie.

LEVENDE DODE

China wil hem niet omdat hij niet kan aantonen dat hij een Chinees is. Nederland wil hem niet omdat zijn verhaal niet wordt geloofd. Zicht op een oplossing is er niet. Chun wordt een levende dode.

Ik vraag wat hij wil. Hij zegt: „Ik zou het liefst naar China gaan, maar ik zit hier gevangen. Ik wil gewoon leven, iets betekenen voor de maatschappij. Ik zie iedereen dingen doen, maar ik kan en ik mag niets. Dat vind ik onmenselijk.“

Hij zegt ook: „Ik doe geen slechte dingen.“ Ik vraag of hij boos is. Hij zegt: „Ik was boos, een paar jaar geleden was ik altijd boos. Op iedereen. Maar nu niet meer. Boos zijn helpt niet, is niet goed.“

Chun Sheng Yan is murw. Helemaal alleen op de wereld is hij niet. Advocaat Urban Hansma uit Groningen staat hem al jaren – zonder vergoeding – bij. Hansma spreekt van een 'zombie-dossier'.

En er is Anne Verdam, gepensioneerd docent van het Noorderpoort. Hij heeft zich het lot van Chun aangetrokken en helpt waar hij kan. Ook Marja Ter Horst, voormalig maatschappelijk werker en ook al met pensioen, staat hem bij met raad en daad.

In Leek, toen hij daar in de noodopvang zat, leerde Chun een ouder echtpaar kennen. Hij ging hen na een tijdje opa en oma noemen. Opa is tot zijn grote verdriet onlangs overleden. Tens per week probeert hij oma te

bezoeken om haar een beetje te steunen. Anne Verdam: „Ik was docent Nederlands. Toen ik Chun leerde kennen, sprak hij een paar woordjes Nederlands, ik sprak een paar woorden Chinees, ik heb een jaar in China gewoond. Dat schept een band. Ik herocht hem een keer en zo ontstond het contact. Ik heb privé en werk nooit zo gescheiden. Mijn werk stopte, maar Chun stopte niet. Zijn situatie wordt met het jaar uitzichtlozer. In er gebeurt helemaal niks. Het is bizar. Het is waanzin.“

Marja ter Horst: „Ik leerde Chun kennen in 2007, ik was coördinator aanpak mensenhandel. Toen ik met pensioen ging, kon niemand zijn zaak overnemen. Ik heb de zaak toen gehouden, als vrijwilliger. Ik vind dat er sprake is van een mensonterende situatie. En de oplossing is ver weg.“

LIEFDMOEDIGHEID

Chun is nu 31 jaar en zo'n 16 of 17 jaar in Nederland. Hij is afhankelijk van liefdadigheid. Van mensen die hem helpen, die hem af en toe iets toestoppen. Hij zou wel een eigen bedrijfje willen beginnen. Iets met eten. Een tijdje geleden kookte hij wel eens voor mensen de buurt. Of knipte hij de heg van buren voor een paar euro. Korte tijd verkocht hij in de binnenstad van Groningen vanuit een bakfiets met groente gevulde pannenkoeken. Toen hij aan een stadswacht geen vergunning kon laten zien, moest hij daarmee stoppen. Wie hem werk geeft, riskeert een boete. Heel soms doet Chun stiekem vrijwilligerswerk.

De meeste mensen in zijn omgeving weten niet wat er aan de hand is.

Hij zegt dat hij niet begrijpt waarom de ambtenaren hem niet geloven. Alsof hij er een belang bij heeft om te leven zoals hij nu leeft, als een dode.

Van de stichting Inlia ontvangt hij maandelijks wat geld voor de eerste levensbehoeften. Inlia staat asielzoekers en vluchtelingen in nood bij. Pieter Postma is jurist bij de stichting. Het kent de zaak van Chun. Hij zegt dat deze zaak niet op zichzelf staat. Er zijn meer mensen die in een vergelijkbare positie zitten. Omdat ambassades niet meewerken. China staat bekend als een land dat niet gemakkelijk is op dit punt.

BEWIS

Soms is het probleem een gevolg van de één-kindpolitiek in China. (Het bevolkingsbeleid waarbij ieder koppel slechts een kind mocht krijgen; het krijgen van een tweede kind was strafbaar.) Om problemen te voorkomen werd een tweede kind niet geregistreerd maar afgestaan aan een oom of tante in het buitenland. Postma: „Het probleem is dat in het Nederlandse beleid een heel grote verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij

de vreemdeling zelf. Heb je niks, kun je niks aantonen, dan kom je in een impasse terecht, in een vicieuze cirkel zoals Chun. Want hoe bewijs je je wie je bent?“

Soms, heel soms, kan iemand een beroep doen op het buitenschild-criterium. Dat je er niks aan kunt doen dat je als kind door mensensmokkelaars van straat bent geplukt en naar Europa bent gebracht om daar als kindslaf te worden verkocht. Maar ook hier geldt: Chun moet die kunnen aantonen. En daar loopt het weer spaak: de instanties geloven hem niet.

Vraag aan de jurist van Inlia: is dit niet een heel inhumaan beleid? Postma: „Zo zit het Nederlandse beleid nu eenmaal in elkaar. Dat is de politiek. We houden ons strikt aan de regels. Er zijn geen mogelijkheden om bij schrijnende gevallen van die regels af te wijken.“

Peter den Oudsten was tot oktober burgemeester van Groningen. Hij zette zich persoonlijk in om voor Chun een acceptabele oplossing te vinden. De burgemeester schakelde zijn netwerk in en zette alle betrokkenen om tafel met als doel een oplossing te vinden. Die oplossing zou er voor het einde van 2019 moeten zijn. Maar de bureaucratie is onverzettelijk en opgewassen tegen de menselijke maat.

WANHOOP

De Oudsten zegt dat hij zich de wanhoop van Chun goed kan voorstellen. „Misschien heeft hij niet altijd de waarheid gesproken. We rekenen hem dat zeer zwaar aan en dat vind ik niet terecht. Wij hebben een streng vreemdelingenbeleid. Dat is goed. Maar als mensen buiten hun schuld tussen wal en schip komen te vallen, dan vind ik dat we ook de verplichting hebben iemand een nieuw leven te gunnen.“

Peter den Oudsten benaderde in april 2019 als burgemeester de (inmiddels vertrokken) staatssecretaris Mark Harbers. „Ik zei, we hebben een bijzonder geval en we komen er niet uit.“ De staatssecretaris van justitie en veiligheid kon toen nog gebruik maken van zijn discretionaire bevoegdheid: in schrijven de gevallen, in zaken waarin geen oplossing in zicht is, kan hij afwijken van de regels. Het bracht de oplossing niet.

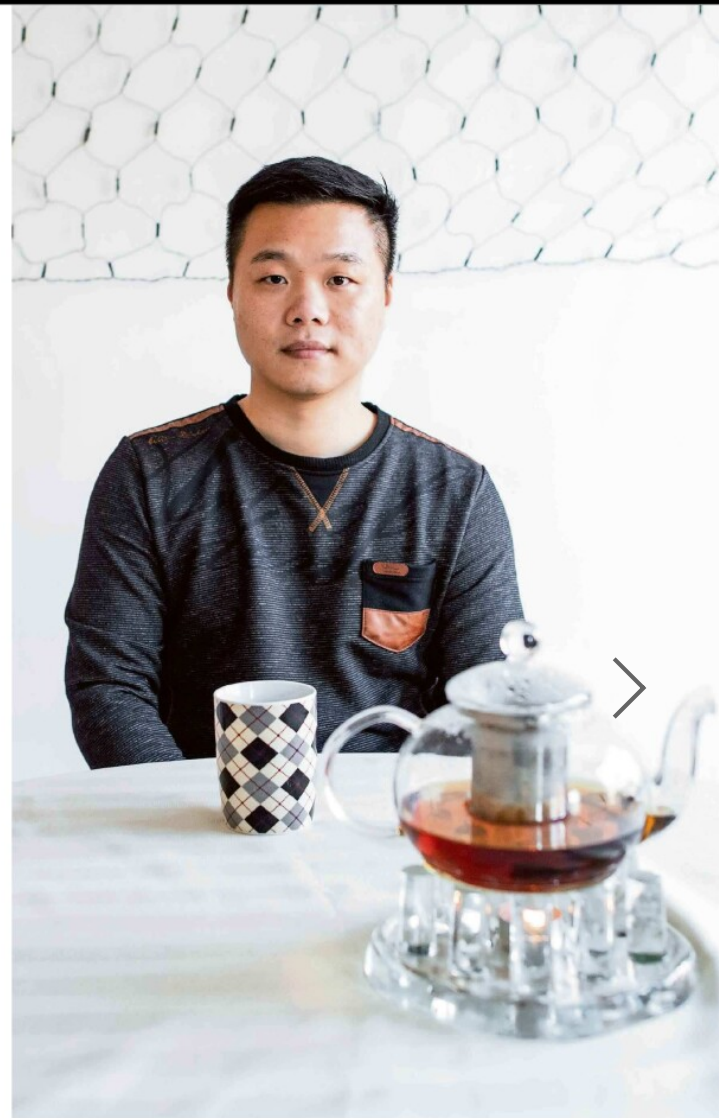
Informeel heeft Peter den Oudsten vernomen dat als China wederom geen gehoor geeft, de IND dan bereid is om „dit probleem in een andere fase te brengen“. Toezeggingen zijn er niet gedaan.

GEEN AANKNOEPINGSPUNTEN

Een aantal weken geleden, in november, liet de dienst DT&V weten dat een nieuwe poging (een nieuwe missie) wordt gewaagd om een einde te maken aan de uitzichtloze situatie. Chun moest nogmaals zijn levensverhaal vertellen om zo zijn identiteit te kunnen vaststellen. Recent kreeg Chun van het ministerie de uitslag van de nieuwe missie: zijn verhaal biedt geen nieuwe aanknopingspunten. Om die reden wordt het verhaal niet ter verificatie aan de Chinese ambassade voorgelegd.

Het laatste bericht van het ministerie is dat Chun bij de Chinese autoriteiten vervangende reisdocumenten moet aanvragen wat een zelfstandige terugkeer mogelijk moet maken. Dat China al jaren niet thuis geeft, weet het ministerie. De situatie van nu is gelijk aan die van 2008 toen hij in Groningen terechtkwam. Pogingen om de kwestie voor het einde van 2019 tot een oplossing te brengen zijn mislukt.

In Groningen woont een man die niet bestaat. Een getukig nieuwjaar was nog nooit voor hem bedoeld.

„Ik zou het liefst naar China gaan, maar ik zit hier gevangen.“